

Saimaa ilman kaivoksia ry:n toimintakertomus 2024

1. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus

Kaivoskriittinen *Saimaa ilman kaivoksia* on rekisteröity yhdistys: PRH:n hyväksyntä 12.3.2021; Y-tunnus 3187230-3; kotipaikka Juva.

Säännöissä määritellään yhdistyksen tehtävät toimia järjestönä, joka puolustaa Saimaan alueen elinympäristöä ja elinkeinoja kaivostoiminnan vaikutuksilta ja uhilta. Tehtävänsä toteuttamiseksi yhdistys harjoittaa viestintää, kansalaistoimintaa, moninaista vaikuttamista ja edunvalvontaa.

2. Yhdistyksen toiminnan painopisteet vuonna 2024

- Kaivoslaki: Yhdistys seuraa kaivoslain toteutumista ja lain henkeä, ottaa siihen julkisesti kantaa ja pyrkii edelleen vaikuttamaan päätöksentekoon niin kansallisella, paikallisella kuin EU:nkin tasolla. Lisäksi yhdistys pyrkii lisäämään kuntien päätöksentekijöiden ja kuntalaisten tietoisuutta kaavoituksesta, jonka keinoin voidaan tarvittaessa estää kaivosten perustaminen kunnan alueelle.
- EU:n CRMA eli kriittisten raaka-aineiden asetus: Yhdistys seuraa asetuksen toteutumista ja ottaa siihen julkisesti kantaa koettaen vaikuttaa päätöksentekoon.
- EU:n yritys vastuudirektiivi: Yhdistyksen kannattama direktiivi, jonka tavoitteena on edistää yritysten kestävä ja vastuullista toimintaa, hyväksyttiin ja astui voimaan 25.7.2024, vaikka Suomen hallitus veti tukensa direktiiviltä.
- Vaikuttamisviestintä ja lobbaus: Yhdistys pyrkii lisäämään yhteyksiä kansanedustajiin ja ministereihin. Esimerkiksi CRMA:n vaikutuksista ja kaivannaisjätealueiden puutteista ei päättäjillä ole riittävästi tietoa.
- Keskustelutilaisuus ”Saimaan tulevaisuus – saako Saimaan vesistön tilaa heikentää kaivospaineen alla?” järjestettiin yhdessä eduskunnan Love Saimaa -ryhmän kanssa Pikkuparlamentin Kansalaisinfossa 12.3.2024.
- Kansanedustajien kevätretki 10.5.2024 Savonlinnan Laukunkankaan entiselle kaivosalueelle.
- Mediahuomion herättäminen etenkin Saimaan alueella eteneviin kaivoshankkeisiin: FinnAust Miningin malminetsinnän jatkolupa Enonkosken ja Savonlinnan rajalla sijaitsevalle nikkeli-kuparikaivokselle sekä Beowulf Mining Heinäveden grafiittikaivoksen malminetsinnän jatkolupa.

- Edunvalvonta: yhdistyksen jäsenten sekä Saimaan alueen asukkaiden, maanomistajien ja elinkeinonharjoittajien edunvalvonta kaivoskysymyksissä, valitusten laatiminen Tukesin myöntämistä malminetsintävarauksista ja malminetsintäluvista.
- Tapahtumatuotanto: yhdistys valmistelee kaavoitukseen liittyvää kuntapäätäjien ”roadshowta”.
- Tiedottaminen ja kansalaisaktivismi kaivoshankkeiden vaikutuksista.
- Yhteistyön vahvistaminen muiden ympäristöjärjestöjen, päätäjien ja asiantuntijoiden kanssa.
- Maamme rikkaudet 2025 -seminaarin valmistelu.

3. Yhdistyksen sisäinen toiminta

- Vuosikokous pidettiin 22.5.2024. Kokoukseen osallistui 10 varsinaista jäsentä.
- Hallituksen kokoonpano: puheenjohtaja Miisa Mink ja muut jäsenet: Markku Kankkunen (varapuheenjohtaja), Sonja Särkinen, Sanna Halabi ja Pirkko Mattila. Hallituksen varajäsenet: Suvi Pennanen, Pekka Sarkanen ja Paula Haikarainen.
- Yhdistyksen toiminnantarkastaja Päivi Piispa ja varatoiminnantarkastaja Pirkko Brusila.
- Yhdistyksen rahastonhoitaja Riitta Tietäväinen.
- Yhdistyksen sihteeri Paula Haikarainen.
- Yhdistyksen kirjanpito ja tilinpäätös: Tilitoimisto Sirpamarjatta.
- Varsinaisia jäseniä (jäsenmaksu 45 e/vuosi) oli vuoden 2024 lopussa 21 henkilöä ja kannatusjäseniä (jäsenmaksu 20 e/vuosi) useita kymmeniä. Kannatusjäseniä ei kirjata yhdistyksen jäsenrekisteriin.
- Hallitus kokoontui vuonna 2024 Zoom-verkkokokouksena 10 kertaa.
- Maamme rikkaudet 2023 -loppuraportti toimitettiin Koneen Säätiölle 28.2.2024.
- Vuoden aikana yhdistys haki ja kartoitti erilaisia rahoitusvaihtoehtoja toimintansa tukemiseksi, mukaan lukien Koneen Säätiön apuraha, Weisell-säätiö, Riihi-säätiö.
- Vuoden 2024 aikana yhdistyksen jäsenmäärä pysyi entisellään. Jäsenmaksut olivat 50 euroa varsinaisilta jäseniltä ja 30 euroa kannatusjäseniltä, mutta vuosikokouksessa päätettiin palauttaa kannatusjäsenyyden maksu entiselleen, 20 euroon. Uusia lahjoituksia ei kertynyt. Yhdistys myi tukituotteina t-paitoja ja lippiksiä verkkokaupan kautta.

4. Yhdistyksen ulkoinen toiminta

4.1 Maamme rikkaudet 2025 -tapahtuman valmistelu

- Yhdistys valmisteli yhteistyössä Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piirin sekä Rajat Lapin kaivoksille -yhdistyksen kanssa Outokummussa järjestettävää Maamme rikkaudet 2025 -seminaria. Tapahtuman suojelijaksi on lupautunut Euroopan parlamentin jäsen Sirpa Pietikäinen. Yhdistys haki tapahtumalle rahoitusta Koneen Säätiöltä ja sai myönteisen päätöksen joulukuussa: säätiö myönsi tapahtumalle 30 000 euron toiminta-apurahan. Tapahtuma järjestetään 19.–20.9.2025.

4.2 Tapahtumat

- Eduskunnan Love Saimaa -ryhmän kanssa järjestettiin yhteinen tilaisuus ja julkilausuma ”Saimaan tulevaisuus - saako Saimaan vesistön tilaa heikentää kaivospaineen alla”

Pikkuparlamentin Kansalaisinfossa 12.3. Puheenvuorot Miisa Minkiltä, Peter Brandtilta ja Pentti Mäkiseltä. Paneelissa kansanedustajat Hanna Holopainen, Vesa Kallio, Sheikki Laakso, Pinja Perholehto, Oskari Valtola. Tapahtumasta lähetettiin mediakutsu STT Infon kautta.

- Toimintavuoden merkittävin tapahtuma oli 10.5. kansanedustajille järjestetty vierailu Enonkosken Laukunkankaan vanhalle kaivosjätealueelle sekä kuolleelle Särkijärvelle. Tapahtumaan osallistuivat kansanedustajat Hanna Holopainen, vihreät; Vesa Kallio, keskusta; Sheikki Laakso, perussuomalaiset; Krista Mikkonen, vihreät; Pinja Perholehto, sosiaalidemokraatit; Oskari Valtola, kokoomus. Oppaina toimivat Miisa Mink; Matti Rautiainen, Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikkö; Kari Turunen, Enonkosken kunnanhallituksen varapuheenjohtaja sekä DI Peter Brandt, teollisuuden vaatavien tiivisrakenteiden asiantuntija. Vierailu videoitiin ja tallenne julkaistiin yhdistyksen YouTube-tilillä. Tapahtumasta lähetettiin mediakutsu STT Infon kautta 3.5.
- Miisa Mink oli puhujana seuraavissa tapahtumissa:
 - Korjataan kaivospolitiikka, Pikkuparlamentti, Helsinki 6.11.
 - Rautavaaran kaivoskriittinen tilaisuus 13.11.
 - Vihreä siirtymä ei saa pilata vesistöjämme live & webinaari 26.11. Helsinki, Pasila
 - Outokummun kaivoskriittinen tilaisuus 30.11.

4.3 Vaikuttamistyö ja lausunnot

- Saimaan säilyttäminen kaivostoiminnan ulkopuolella -julistus luovutettiin yhdessä Savonlinnan kaupungin edustajien kanssa ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäselle 19.1.2024.
- Yhdistys kävi alustavia keskusteluja asiantuntijoiden ja päättäjien kanssa uuden kansalaisaloitteen ja mahdollisen luonnonvararahaston perustamisesta, mutta hankkeista päätettiin tällä erää luopua.
- Lausunto ympäristöministeriölle yhden luukun ympäristölupamenettelystä 30.8.
- Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle kansallisen mineraalistrategian luonnoksesta 25.11.
- Yhdistys teki yhteistyötä muiden kaivoskriittisten organisaatioiden sekä Suomen luonnonsuojeluliiton, WWF:n ja muiden ympäristöjärjestöjen kanssa. Yhteyksiä luotiin ja ylläpidettiin erityisesti Itä-Suomen kansanedustajiin yli puoluerajojen.

5. Viestintä

- Tiedote ”Saimaalla tikittää kaivosteollisuuden aikapommi – mutta kukaan ei näytä ymmärtävän uhkaa” STT Infon kautta 18.9.
- Tiedote ”Vesiensuojelun lainsäädäntöön haetaan poikkeuslupien höllennystä – ohjaa pilaamaan vesistöjä STT Infon kautta 28.10.
- Tiedote ”Kalatalousalueiden julkinen vetoisuus Suomen päättäjille” STT Infon kautta 21.11. Vetoisuus valmisteltiin yhdessä Villilohi ry:n Mika Suutari-Jääskön kanssa.
- Facebook-ryhmässä on 29 000 jäsentä.
- Yhdistyksen blogisivu: saimaailmankaivoksia.fi
- Yhdistyksellä on sosiaalisen median tilit Instagramissa ja YouTubessa.

- Miisa Mink esiintyi useaan otteeseen mediassa: MTV3:n uutisissa ja Huomenta Suomi - lähetyksessä 29.10.; Svenska Ylen uutisissa 11.11.; Ilta-Sanomissa 30.11. sekä Gloria-lehden joulukuun numerossa.

6. Arvio tavoitteiden saavuttamisesta

- Vuosi 2024 oli SIK ry:lle aktiivinen vaikuttamistyön vuosi. Yhdistys onnistui vahvistamaan näkyvyyttään, verkostoitumaan päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa sekä järjestämään onnistuneita tapahtumia. Erityisesti kansanedustajien vierailu Enonkoskella ja Maamme rikkaudet 2025 -seminaarin rahoituksen varmistaminen olivat vuoden kohokohtia.
- Kuntapäätäjien ”roadshown” valmistelu päätettiin tällä erää keskeyttää ja harkita hanketta myöhemmin uudelleen.
- Toimintavuonna ei ilmennyt sellaisia edunvalvontaan liittyviä asioita, joihin olisi tarvittu oikeudellista apua.
- Facebook-ryhmässä käydään aktiivista keskustelua kaivosasioista ja julkaistaan ajantasaisesti tietoa Tukesin myöntämistä malminetsintävarauksista ja -luvista.
- Jäsenmäärä pysyi entisellään, mutta varainhankinnassa on haasteita eikä uusia lahjoituksia juuri kerry.
- Yhdistys keskittyy edelleen vesistöjen suojeluun, reiluun luonnonvarapolitiikkaan ja kuntien kaavoituspäätöksiin liittyvään vaikuttamiseen.